

Desafinada

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Venceslau Ayguals d'Izco (Vinaròs, Baix Maestrat, 1801 - Madrid, 1873), escriptor en llengua castellana, va publicar en català el poema "Lo ball del diumenge", al periòdic de Josep Anselm Clavé *El Eco de Euterpe* –el periòdic es deia *Eco de Euterpe*– l'any 1869. El poema és la lletra d'una cançó que s'hi publica el 18 de setembre del 1864 i que s'havia cantat, musicat per Baltasar Saldoni (Barcelona, 1807 - Madrid, 1889), l'agost anterior, a Barcelona.

Jaume Sisa, retallat

Llegim al llibre d'Editorial Base, publicat en castellà, *La cultura catalana*, dirigit per Jaume Sobrequés i Callicó i escrit per Ferran Aisa i M. Lluïsa Pazos, conjuntament amb el director, que, a més d'*Antaviana*, Dagoll Dagom va representar l'obra *Nit de Sant Joan*, "aquesta amb la música del cantant galàctic Jaume Sisa". La música d'*Antaviana* no era de Jaume Sisa?

No ve d'un segle

Un armari del segle XVII forma part de la col·lecció dels objectes d'un antiquari esmentats per Umberto Eco a la novel·la *El cementiri de Praga*. A l'edició Random House Mondadori-Carme Arenas de la novel·la, l'armari és del segle XVIII.

Mala firma

Ni els responsables del DIEC1 ni els del DIEC2 no s'han adonat que el mot *firma* no vol dir només 'signatura'. Com recullen els diccionaris Alcover-Moll, Enciclopèdia i GD62, s'utilitza per a indicar el nom d'un empresa o d'una casa comercial, i la mateixa entitat que aquell nom designa. Exemple de l'Alcover-Moll: "La societat de Tramvies és una firma molt forta." A més, segons l'Alcover-Moll també és el nom d'una persona en relació a la seva vàlua literària, intel·lectual, comercial, etc. Exemple: "En Riber és una bona firma."

D. Sam Abrams reivindica, i neteja d'errors i falsos retrets, la darrera obra poètica de Bartra

D. Sam Abrams jutja excel·lent i única la darrera creació poètica d'Agustí Bartra (1908-1982), *El gall canta per tots dos*, publicada pòstumament el 1983; combat els retrets –segons ell, injustos– d'obra inacabada i mancada d'estructura, i la torna a posar en circulació neta de lectures del text deficients. L'edició, publicada per l'editorial Meteora, ha estat triada per a encetar la nova línia de la col·lecció "Mitilene", dedicada a la recuperació de clàssics moderns.

L'estudiós comença el pròleg assegurant que el llibre és una obra única dins el panorama de la lírica catalana moderna que es destaca per la seva extrema originalitat, humanitat, passió, intel·ligència i excel·lència artística. "I gosaria anar més enllà encara –continua– per afirmar que es tracta d'una raresa fins i tot a nivell internacional."

Per al filòleg, Bartra va voler encaixar o entrellaçar dos tipus de poemes que en el fons es complementen, els conceptuals i els lírics. Però el conceptuals es desplacen cap a la bellesa del lirisme i els més lírics es carreguen de profunditat conceptual, de manera que conceptualisme i lirisme acaben vinculant-se.

El llibre aplega els poemes que Bartra va escriure entre el 1980 i el 1982. Va ser l'obra a què va dedicar els seus darrers anys de vida, i va ser escrita sota el mestratge de Walt Whitman i Rainer Maria Rilke. El seu delicat estat de salut li va fer descartar dos projectes encetats més.

Tres factors, segons l'editor, van enterbolir la recepció crítica de l'obra: l'atzarosa història editorial, l'efecte dramàtic de la desaparició del poeta i el convenciment general que es tractava d'una obra inacabada o imperfecta.

Entre el 1982 i el 1991 va ser una obra pràcticament invisible perquè existia, sense independència textual, com a colofó del segon volum de la seva *Obra poètica completa*, aparegut el 1983. L'edició independent és del 1991, però l'editorial –Columna– la va situar a la col·lecció general i no, com D. Sam Abrams creu que calia, a la refinada i selecta Sèrie Àuria.

L'acusació d'obra inacabada té a veure amb només dos dels 26 textos del llibre. Un s'havia de completar amb dues seccions més, però el poema inclòs té entitat per si mateix i, en el context general del llibre, les dues seccions absents no es troben pas a faltar. I el segon, el poema "Anna total", és un poema obert que el poeta hauria estirat contínuament. Per tant, amb més temps, el poema igualment hauria quedat inacabat. De la mateixa forma, si Bartra hagués viscut més temps, hauria escrit més poemes que hauria inclòs al llibre i per això no es pot dir que l'original sigui incomplet.

També és una fal·làcia, considera D. Sam Abrams, acusar *El gall*, llibre perfectament equilibrat i ordenat, de manca d'estructura. El llibre s'obre amb un poema prologal i s'acaba amb un potent poema final o epilogal, que té la funció expressa de deixar el conjunt obert.

Agustí Bartra i Anna Murià, amb els dos fills, Roger i Eli, nascuts, respectivament, el 1942 i el 1947.

Lluís Bonada